# Υποθέσεις Εργασίας για την Ούρσουλα Κρέμπερ Λε Γκεν

**Παναγιώτης Κούστας**

Όταν πεθαίνει ένα πρόσωπο της τάξης μεγέθους της Ούρσουλα Κρέμπερ Λε Γκεν, η Ανατομία του πάει χέρι-χέρι με τη θλίψη. Είναι κατι απολύτως φυσιολογικό -θα τολμήσω να ισχυριστώ εδώ- αφού η Ανθρωπότητα **οφείλει** να σκυλεύει τους νεκρούς της. Κι όσο κι αν δεν την παραδεχόμαστε, τη σκύλευση αυτή την κάνουμε καθημερινά με κάθε νεκρό πρόσωπο, άσημο ή διάσημο, στενά συγγενικό, στον ορίζοντα των γνωριμιών μας ή και εντελώς άγνωστο -υπό συγκεκριμένες ειδησεογραφικές προϋποθέσεις. Κάθε θάνατος άλλου παράγει αυτόματα έναν υποκειμενικό απολογισμό εντός μας. Και δεν μετράει η πρόθεση -από την πιο αγαθή έως την πιο μοχθηρή- αφού αυτή η διαδικασία ανατομίας εξυπηρετεί μια βασική ανάγκη επιβίωσης του ανθρώπινου είδους: την κατανόηση των αιτίων που έκαναν την προσωπικότητα που έφυγε μοναδική. Την κληρονομιά της και το όφελος που ως ζώντες μπορούμε να αποκομίσουμε από αυτήν.

Το ανατομικό τραπέζι όπου τεμαχίζεται το σώμα, το δικηγορικό γραφείο όπου ανοίγει μια διαθήκη ή το σπίτι του φευγάτου προσώπου, όπου ξεμαλλιάζονται οι κληρονόμοι αν δεν υπάρχει διαθήκη, έχουν ένα κοινό χαρακτηριστικό: Το νεκρό πρόσωπο απουσιάζει. Όλες αυτές οι διαδικασίες γίνονται ερήμην του. Δεν είναι πια ένα συμπαγές και βιωμένο όλο αλλά μια κατακερματισμένη, συχνά αντικρουόμενη και καλειδοσκοπική, ανασύνθεση μέσα από τις καταγραφές των γύρω του.

Λίγο-πολύ δηλαδή, όπως το έργο κάθε συγγραφέα…

Το βιωμένο όλο της Ούρσουλα Κρέμπερ Λε Γκεν ολοκληρώθηκε στις 22 Ιανουαρίου 2018. Η Ανατομία της, όμως, θα μας συνοδεύει για πολύ καιρό. Και σε αυτή τη διαδικασία θα ήθελα να καταθέσω μερικές υποθέσεις εργασίας.

**Υπόθεση Εργασίας #1: Τόσο το χειρότερο για το Νόμπελ.**

Αμέσως μετά το θάνατό της αρκετές 'πνευματικές προσωπικότητες' επεσήμαναν το γεγονός ότι η Ούρσουλα δεν προτάθηκε τελικά για Νόμπελ Λογοτεχνίας, μια διάκριση που θα αναγνώριζε το ύψος της προσφοράς της στην παγκόσμια τέχνη της γραφής. Αυτή η 'παράλειψη' -που δεν είναι φυσικά η μοναδική- μπορεί να ειδωθεί μέσα από πολλά πρίσματα. Ένα, και ίσως το πιο γοητευτικό σε σχέση με την Ούρσουλα, συνοψίζεται στο ερώτημα: Πόση αλήθεια (πασπαλισμένη με χιούμορ και τρολάρισμα) μπορούν να αντέξουν τα Νόμπελ;

Γιατί η μακαρίτισσα υπήρξε εξαιρετικά ουσιαστική και ταυτόχρονα κακός μπελάς στις ομιλίες ή τις βραβεύσεις της, παρούσα ή απούσα, αν και πάντοτε εντός των ορίων της ουσιαστικής ανθρώπινης (και όχι της αστικής) ευγένειας. Παραθέτω τρία παραδείγματα:

1. Το 2004 στην έκθεση Book Expo America που έγινε στο Σικάγο και όπου είχε προσκληθεί να μιλήσει στο πρόγευμα -αφού εξήγησε ότι στο πρόγευμα στο σπίτι της μουγκρίζουν αντί να μιλάνε για σοβαρά ζητήματα- επιτέθηκε στα εμπορικά κλισέ της Λογοτεχνίας του Φανταστικού και στην κυριαρχία του ξανθού γαλανομάτη ήρωα, φέρνοντας σε τρομερή αμηχανία το κοινό που κατά συντριπτική πλειοψηφία ήταν στελέχη εκδοτικών επιχειρήσεων.

2. Σε ομιλία της στην τελετή αποφοίτησης της τάξης του 1983 στο Mills College ανέφερε: *«Η παράδοση της διανόησης είναι αντρική. Ο δημόσιος λόγος γίνεται στη δημόσια γλώσσα, στην εθνική ή στη γλώσσα της φυλής. Και η γλώσσα της δικής μας φυλής είναι αντρική γλώσσα. Οι γυναίκες τη μαθαίνουμε, φυσικά. Δεν είμαστε ηλίθιες. Αν όμως μπορείτε να διακρίνετε τη Μάργκαρετ Θάτσερ από τον Ρόναλντ Ρίγκαν ή την Ίντιρα Γκάντι από τον Στρατηγό Σομόζα μόνο από τα λεγόμενά τους, πείτε μου πώς το καταφέρατε. Είναι ένας κόσμος για άντρες και μιλάει τη γλώσσα του άντρα. Οι λέξεις είναι όλες λέξεις δύναμης. (…) Ίσως χορτάσαμε από λέξεις δύναμης και ομιλίες για τη μάχη της ζωής. Ίσως να χρειαζόμαστε λέξεις αδυναμίας.*

*(…) Αντί να μιλώ για δύναμη, τι θα γινόταν αν μιλούσα σαν γυναίκα εδώ και τώρα δημόσια; Δεν θα ακουγόταν σωστό. (…) Κι αν έλεγα πως ελπίζω για σας πρώτα από όλα εάν -και μόνο εάν- θέλετε παιδιά, ότι εύχομαι να τα αποκτήσετε; (…) Ότι εύχομαι εσείς κι αυτά να έχετε αρκετό φαγητό κι ένα σπίτι ζεστό και καθαρό, και φίλους, και δουλειά που να σας γεμίζει; (…) Και η επιτυχία; Η επιτυχία σας είναι η αποτυχία κάποιου άλλου. Η επιτυχία είναι το Αμερικάνικο Όνειρο, το οποίο μπορούμε να συνεχίζουμε να το ονειρευόμαστε γιατί οι περισσότεροι άνθρωποι στους περισσότερους τόπους, συμπεριλαμβανομένων τριάντα εκατομμυρίων από εμάς, ζουν εντελώς ξάγρυπνοι μέσα στην τρομακτική πραγματικότητα της φτώχειας. Όχι, δεν θα σας ευχηθώ επιτυχία».*

3. Τέλος, στην τελετή απονομής των Βραβείων Nebula το 2003, κατά την οποία ανακηρύχτηκε Grand Master εν τη απουσία της (είχε προγραμματίσει μια κρουαζιέρα με τον άντρα της κι ένα ζευγάρι φίλων), διέλυσε την πατριαρχική υπο-δομή των βραβείων με ένα χάπενινγκ που έμεινε στην Ιστορία των βραβείων. Κατά την παραλαβή του τίτλου από τη φίλη της -και επίσης συγγραφέα ε.φ.- Αϊλίν Γκαν, μια ομάδα ανθρώπων φόρεσε μάσκες από χαρτί με το πρόσωπο της Ούρσουλα και απάντησε στις ερωτήσεις των παρευρισκομένων.

Η κωδική φράση της ομιλίας της Γκαν -γραμμένη από την Ούρσουλα- ήταν *«και τώρα μπορείτε να ρωτήσετε τη δική σας Ούρσουλα οτιδήποτε θελήσετε»* ενώ τα πρόσωπα που φορούσαν τις μάσκες είχαν λάβει ως μοναδική οδηγία να απαντήσουν **σαν να ήταν η Λε Γκεν** (λέμε τώρα). Από το 1978 που ξεκίνησαν τα βραβεία μέχρι τότε μόνο μία γυναίκα συγγραφέας είχε λάβει αυτή τη διάκριση και μέχρι σήμερα μόνο τέσσερις έχουν κατακτήσει τον τίτλο του Grand Master. Πράγμα που επισημάνθηκε στην ομιλία, αξιοποιώντας ως λογοπαίγνιο το Grand Mistress, που ενώ θα ήταν η 'πολιτικά ορθή' διατύπωση, νοηματοδοτείται στα αγγλικά κυρίως υπό την έννοια της ερωμένης.

**Υπόθεση εργασίας #2: Τι κάνουμε (για) (με) την ελευθερία;**

Η σχέση της Ούρσουλα Κρέμπερ Λε Γκεν με την ελευθερία ξεκινά από πολύ νωρίς και διατηρείται μέχρι το τέλος της ζωής της. Στη συγκεκριμένη υπόθεση εργασίας θα ισχυριστώ ότι η ελευθερία τής παρέχεται από το οικογενειακό της περιβάλλον ως μία δεδομένη κατάσταση, ή ακόμη περισσότερο ως ένα αναφαίρετο ανθρώπινο δικαίωμα. Στηρίζω αυτή την υπόθεση κυρίως σε όσα αναφέρει η ίδια για την παιδική της ηλικία, αλλά και από την αντήχηση της ελευθερίας μέσα στο έργο της. Τέταρτο παιδί -και το μοναδικό κορίτσι- μιας μάλλον πρωτοποριακής οικογένειας δύο ανθρωπολόγων με τη μητέρα της να γράφει ήδη, μεγαλώνει σε ένα ανοιχτό σπίτι του Μπέρκλεϊ, γεμάτο από βιβλία, μουσική και φίλους. Η φράση της για την εποχή αυτή είναι χαρακτηριστική: ***«Μεγάλωσα με το να σκέφτομαι, να ρωτάω και να απολαμβάνω».***

Με αυτόν τον πυρήνα ελευθερίας στερεωμένο μέσα της ως αυτονόητο γεγονός και με την εμπειρία του διαφορετικού που φέρνει ως καθημερινότητα στο σπίτι των γονιών της η ερευνητική τους ενασχόληση με τους ιθαγενείς της Αμερικής, η Ούρσουλα κατακτά πολύ γερά θεμέλια ακριβώς την ώρα που η Αμερική βυθίζεται στην κρίση της Μεγάλης Ύφεσης και στη συνέχεια μπαίνει σε διαδοχικούς πολέμους (Δεύτερος Παγκόσμιος, Κορέα, Βιετνάμ. κ.α.). Μαθαίνει να αναγνωρίζει με την πρώτη ματιά και να περιγράφει εκπληκτικά συνθήκες ανελευθερίας και ανισότητας, καταστάσεις εξαίρεσης ή καταπίεσης -στο έργο της υπάρχουν όλα αυτά σε αφθονία- αλλά χωρίς την οργή του προσώπου που βίωσε το ίδιο τις αλυσίδες της σκλαβιάς.

Το αποτέλεσμα είναι ένα έργο χωρίς κανένα μιλιταρισμό, χωρίς καμιά απόλαυση της καταστροφής, χωρίς εκδίκηση, με το νοητικό και ψυχολογικό τοπίο των χαρακτήρων της να αναδεικνύει διαρκώς τους αυτο-περιορισμούς τους. Οι χαρακτήρες της Λε Γκεν δεν είναι χάρτινοι και εκείνη δεν στέκεται απέναντί τους σε ίσες αποστάσεις, δικαιώνοντας τα πάντα. Η ικανότητα που έχει να αναδείξει -χωρίς ποτέ να το πει- όλο το φάσμα του αντιληπτικού τους πλαισίου παράγει πεντακάθαρες συγκρούσεις, προάγοντας την κατανόηση και την διαμόρφωση θέσης -μαζί με τη μεγιστοποίηση της απόλαυσης- στην αναγνωστική πλευρά. Έτσι, οι

κοσμοαντιλήψεις γίνονται τρισδιάστατα ορατές και οι σχέσεις που αναπτύσσονται κρίσιμα καθοριστικές.

Για τη δική της σχέση, που συν-δημιούργησε με τον Ιστορικό Τσαρλς Λε Γκεν και είχε σαν αποτέλεσμα τρία παιδιά, αναφέρει: *«Ένας άνθρωπος δεν μπορεί να κάνει δυο δουλειές πλήρους απασχόλησης, όμως δύο άνθρωποι μπορούν να κάνουν τρεις δουλειές πλήρους απασχόλησης, αν το έργο μοιράζεται δίκαια».*

Με αφετηρία αυτή τη φράση αλλά και το έργο της, θα διακινδυνεύσω έναν αφορισμό: Η ελευθερία δεν είναι απλώς ευθύνη, αλλά και αδυνατεί να υπάρξει αν δεν κατανοείς και δεν μοιράζεσαι. Ο ήρωας του *Malafrena*, ορίζει την ελευθερία ως *«μια ανθρώπινη ανάγκη όπως το ψωμί ή το νερό»* και στη συνέχεια με ακόμη μεγαλύτερη ακρίβεια: *«Η ελευθερία συνίσταται στο να κάνεις αυτό που γνωρίζεις καλύτερα, τη δουλειά σου, αυτό που πρέπει να κάνεις»*. Η ίδια η Λε Γκεν, σε μια συζήτηση με την Τζούλι Φίλιπς για το περιοδικό The New Yorker, ορίζει την ελευθερία ως ένα σύνθετο ιδανικό και μια λέξη *«πολύ μεγάλη και πολύ παλιά»* για να απομοιώνεται ως κοινοτοπία ή να χρησιμοποιείται από υποκριτές. *«Φυσικά και γίνεται λανθασμένη χρήση της. Όμως δεν νομίζω ότι μπορείς να καταστρέψεις πραγματικά τη λέξη ελευθερία».*

**Υπόθεση εργασίας #3: Η μόνη απόσταση που δεν καλύπτεται από σκάφος NAFAL είναι μεταξύ αιδοίου και μήτρας.**

Η Ούρσουλα Κρέμπερ Λε Γκεν δεν ήταν η πρώτη γυναίκα συγγραφέας στην επιστημονική φαντασία, την ευρύτερη λογοτεχνία του φανταστικού, την ποίηση και το δοκίμιο. Δεν ήταν ούτε η πρώτη συγγραφέας που έθεσε ως θεματική της το ζήτημα του φύλου και των περιορισμών που αυτό παράγει στο κοινωνικό πεδίο. Είναι όμως -θα ισχυριστώ σε αυτήν την υπόθεση- η μοναδική πένα στην παγκόσμια λογοτεχνία που αντιμετώπισε **το φύλο ως 'φάσμα'**, μια οπτική που ακόμα και σήμερα εξακολουθεί να αναδύεται, χωρίς να έχει καταστεί κυρίαρχη.

Αν δεχτούμε ως αληθή την τοποθέτηση της πως: *«Όλη η*

*λογοτεχνική μυθοπλασία είναι μια μεταφορά. Η επιστημονική φαντασία είναι μια μεταφορά. (…) Τα διαστημικά ταξίδια είναι μια τέτοια μεταφορά, το ίδιο και οι εναλλακτικές κοινωνίες, η εναλλακτική βιολογία, το μέλλον είναι μια ακόμα μεταφορά. (…) Η αλήθεια είναι ζήτημα φαντασίας (…)»* , αντιλαμβανόμαστε ότι η Λε Γκεν σε καμιά περίπτωση δεν γράφει 'λογοτεχνία φυγής' -με σκοπό να πλουτίσει ή ακόμα και να βιοποριστεί- αλλά αρπάζει τη δημιουργική ελευθερία που της προσφέρει το είδος για να μιλήσει θαρραλέα για τα ζητήματα που καίνε την ανθρωπότητα στο διαχρονικό παρόν της. Κι έτσι κεντρική θέση στο κάδρο της θεματολογίας της καταλαμβάνει το έμφυλο ζήτημα.

Η Λε Γκεν δεν αποφεύγει καθόλου, αλλά ουσιαστικά ξεπερνάει πολύ γρήγορα τα συγκρουσιακά δίπολα (αρσενικό-θηλυκό, καταπιεστής-καταπιεζόμενη) και εστιάζει στην ίδια την ουσία της έμφυλης ταυτότητας, αναπτύσσοντας δραματουργικά τις πιθανές παραλλαγές της, αναδεικνύοντας έτσι τη σημασία τους για την κοινότητα ή την κοινωνία. Μέσα από αυτή την επεξεργασία, προκύπτει ανάγλυφα η 'παγίδα του φύλου' που βιώνουν οι κάτοικοι της Γης.

Στον κύκλο του Χάιν καμιά εγκυμοσύνη δεν είναι ανεπιθύμητη, αφού απαιτείται ρητή απόφαση των εραστών για να προκύψει ζυγωτό κύτταρο. Στον πλανήτη Γκέθεν -όπου το φύλο είναι ρευστό και εμφανίζεται μόνο κατά το κέμερ- είναι απολύτως φυσικό στη σειρά διαδοχής να προηγούνται τα παιδιά που έχουν κυοφορηθεί και γεννηθεί από το πρόσωπο της βασιλικής οικογένειας έναντι αυτών που απλώς έσπειρε. Στον *Τρόπο των Βουνών,* ο ολοκληρωμένος γάμος απαιτεί τέσσερα πρόσωπα, με χιαστί ετερόφυλες και ομόφυλες σχέσεις συν μία σχέση ταμπού.

Ποια είναι η αξία της ύπαρξης μιας τέτοιας μεταφοράς σε έναν πλανήτη που είναι γερά πιασμένος στο δόκανο του αμετάβλητου φύλου; Πέραν της προφανούς απελευθερωτικής στο φαντασιακό εξήγησης -που έχει δοθεί από πάρα πολλά πρόσωπα της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας ή οποιουδήποτε προσώπου ένοιωσε κάποια στιγμή στιγμή της ζωής του περιορισμένο από τον ρόλο που επιβάλλει το φύλο- η προστιθέμενη αξία στο έργο της Λε Γκεν είναι η

δυνατότητα όλων να αντιληφθούν ότι στα ‘συμβόλαια ζωής’ που συνάπτουμε υπάρχουν πάρα πολλά ‘ψιλά γράμματα’ που δεν σχετίζονται ούτε με το φύλο, ούτε με τη σεξουαλική προτίμηση των συμβαλλόμενων μερών, όπως νομίζουμε. Η υλική και ψυχική ασφάλεια, τα ελάχιστα εργατικά χέρια που απαιτούνται να συζούν, το ίδιο το οικοσύστημα που μας περιβάλλει κι ένα σωρό άλλα που δεν χωράνε να αναφερθούν εδώ, αναδεικνύονται με αυτόν τον τρόπο.

Η Ούρσουλα κλέβει -είναι η αλήθεια- κατασκευάζοντας αυτές τις παραλλαγές. Για την ακρίβεια δανείζεται με έξοχο τρόπο, πληροφορίες και γνώσεις που η ίδια έχει γνωρίσει από πολύ μικρή μέσα στο ίδιο της το σπίτι. Οι μορφές κοινωνικής οργάνωσης αρχαϊκών φυλών με χωριστά ενδιαιτήματα ανδρών και γυναικών, οι διευρυμένες μορφές οικογένειας που προϋπήρξαν της πυρηνικής, οι τελετές ενηλικίωσης και ο σαμανισμός αντηχούν στο έργο της και αγγίζουν ακόμα και πρόσωπα που δεν έχουν ακούσει τίποτα για όλα αυτά.

Μια λεπτομέρεια ακόμα που έχει σημασία. Στο έργο της Ούρσουλα Κρέμπερ Λε Γκεν, τις παραδόσεις και την πνευματική ζωή τα συναντάμε διαρκώς, όμως τη θρησκεία με την στενόμυαλη, φανατική και εξουσιαστική δομή της δεν τη βρίσκουμε πουθενά.

**Υπόθεση εργασίας #4: Αντιστρέφοντας το Οργουελιανό κλισέ της νεο-γλώσσας**

Σε ένα εξαιρετικό άρθρο του, ο Λιούς Κολ αναλύει -μεταξύ άλλων, με τα οποία θα μπορούσα να πάω πάσο ή να τα συζητήσω περισσότερο- τη σχέση της Λε Γκεν με τη γλώσσα εστιάζοντας στη γλώσσα της Ανάρες, την εξισωτική γλώσσα που δημιούργησε και μιλά η αναρχική κοινότητα. Δεν έχει νόημα να κάνω αναπαραγωγή των θέσεων του Λιούις εδώ, αφού αξίζει να διαβάσεις ολόκληρη την τοποθέτησή του (theanarchistlibrary.org/library/lewis-call-postmodern-anarchism-in-the-novels-of-ursula-k-le-guin).

Θα ήθελα να προσθέσω μόνο το εξής: Το ίδιο ‘κλάδεμα’ στη γλώσσα συμβαίνει στο *1984* του Τζωρτζ Όργουελ στο επίπεδο του

αποτελεσματος. Μόνο που εκεί η ‘νεο-γλώσσα’ παράγεται από το Υπουργείο Αλήθειας, δηλαδή έναν μηχανισμό εξουσίας από τα πάνω για τη χειραγώγηση των ανθρώπων. Αντίθετα στην Ανάρες, η εξισωτική γλώσσα Pravic παράγεται από τα κάτω -με τις υποδείξεις γλωσσολόγων και μηχανικών υπολογιστών και από την βούληση της κοινότητας να απεγκλωβιστεί από μια γλώσσα ανισότητας.

**Υπόθεση εργασίας #5: Η ουσία της πολιτικής**

Στα χρόνια που πέρασαν -κι αυτό εκτιμώ ότι θα ενταθεί στα χρόνια που θα έρθουν- διάφοροι χώροι διεκδίκησαν να προσεταιριστούν την Ούρσουλα Κρέμπερ Λε Γκεν, μόνο που πάντοτε κατέληξαν να απολογούνται για τα κομμάτια της που δεν χώραγαν στο ‘πατρόν’ που είχαν φτιάξει γι’αυτήν. Ο χώρος των εκδόσεων -για τον οποίο αποτελούσε πηγή κέρδους- έχει ακούσει πολλές σκληρές αλήθειες απ’ το στόμα της. Το γυναικείο κίνημα άλλες τόσες, παρ’όλο που υπήρξε σημαντική υπέρμαχός του. Ο αναρχισμός δεν πήγε πίσω, αφού η ικανότητά του να δημιουργεί άτυπες ιεραρχίες και καμουφλαρισμένες εξουσίες δεν έχει αναλυθεί ποτέ καλύτερα από την περίπτωση της Ανάρες.

Σε συνέντευξή της στον Γιούαν Μόνεγκαν για το Structo Magazine ανέφερε: *«Νοιώθω πάντα λίγο άβολα όταν με αγκαλιάζουν οι αναρχικοί. Γιατί -όταν ανήκουν στο δικό μου είδος, είναι πασιφιστές- τους αγαπώ πραγματικά, αλλά εγώ είμαι μια νοικοκυρά της μπουρζουαζίας, δεν ασκώ τον αναρχισμό»*. Τέλος, το New Age δεν τόλμησε καν να την πλησιάσει, παρά τη χρόνια σχέση της και την απόδοση του σημαντικότερου κειμένου του Ταό στα αγγλικά, αλλά και τις πρακτικές διαλογισμού στις οποίες ασκούνταν.

**Εκεί που η Λε Γκεν βρίσκεται όπως το ψάρι μέσα στο νερό, είναι στην κοινότητα.** Με εξαιρετικά διαφορετικούς μεταξύ τους τρόπους, όλοι οι χαρακτήρες της την επιζητούν για να ολοκληρωθούν. Σαν μια φωνή να τους ψιθυρίζει διαρκώς ότι κανένας άνθρωπος δεν γεννήθηκε για να είναι μόνος. Ακόμη και ο πιο μοναχικός της χαρακτήρας, ο Όσντεν στο εξαιρετικό διήγημα

«Πιο Πλατιά από Αυτοκρατορίες και πιο Αργά» καταλήγει στο τέλος να βρει τη δική του θέση του μέσα στην πιο παράξενη δυνατή κοινότητα, ως άποικος σε έναν πλανήτη διασυνδεδεμένης και αποκλειστικά φυτικής ζωής.

Η αναζήτηση της λειτουργικής κοινότητας που ταιριάζει στο κάθε πρόσωπο με βάση τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του (ίσως να) είναι το αόρατο τμήμα του παγόβουνου στο έργο της Λε Γκεν, κάτω από την κορυφή του έμφυλου ζητήματος που διακρίνεται πάνω από το νερό. Κατά τον ίδιο τρόπο, το ερώτημα «τι οφείλει να πράξει το πρόσωπο που βιώνει τη διατάραξη της ισορροπίας μέσα του και της καταστροφής των σχέσεων γύρω του για να τις αποκαταστήσει» τίθεται διαρκώς και με αμέτρητες παραλλαγές σε ολόκληρο το έργο της.

Η Ούρσουλα Κρέμπερ Λε Γκεν έγραψε μετρημένους στα δάχτυλα προλόγους σε έργα άλλων συγγραφέων. Ένας από αυτούς βρίσκεται -καθόλου τυχαία- στο βιβλίο του Μάρει Μπούκτσιν, ***Η Επόμενη Επανάσταση***.

Κλείνοντας αυτές τις υποθέσεις εργασίας, θα παραθέσω ένα τμήμα του λόγου που εκφώνησε όταν τιμήθηκε με το *Μετάλλιο Εξαιρετικής Προσφοράς στα Αμερικανικά Γράμματα,* το 2014:

*«Νομίζω ότι έρχονται δύσκολοι καιροί, στους οποίους θα χρειαζόμαστε τις φωνές συγγραφέων που βλέπουν εναλλακτικές στον τρόπο με τον οποίο ζούμε τώρα, φωνές που να βλέπουν πέρα από τις χτυπημένες από τον φόβο κοινωνίες μας και τις τεχνολογικές τους εμμονές, προς άλλους τρόπους ύπαρξης. Που να μπορούν ακόμα να οραματιστούν υπαρκτούς χώρους ελπίδας.*

*θα χρειαστούμε συγγραφείς που να μπορούν να θυμηθούν την ελευθερία: ποιητές, οραματιστές – πραγματιστές μιας διευρυμένης πραγματικότητας. Αυτή τη στιγμή, νομίζω ότι χρειαζόμαστε συγγραφείς που καταλαβαίνουν τη διαφορά ανάμεσα στην παραγωγή ενός εμπορικού προϊόντος και στην εξάσκηση μιας τέχνης. Το κίνητρο του κέρδους συχνά συγκρούεται με τους στόχους της τέχνης. Ζούμε στον καπιταλισμό. Και η εξουσία του*

*φαίνεται ανυπέρβλητη. Το ίδιο ακριβώς φαινόταν και η ελέω θεού εξουσία των βασιλέων.*

*(…) Οι άνθρωποι μπορούν να αντισταθούν και να αλλάξουν τις εξουσίες. Η αντίσταση και η αλλαγή συχνά ξεκινούν μέσα στην τέχνη, και ακόμα συχνότερα μέσα στη δική μας τέχνη – την λογοτεχνία. Είχα μια μακρά καριέρα και καλή, και με καλή συντροφιά μάλιστα, οπότε τώρα στο τέλος της πραγματικά δεν θέλω να βλέπω την Αμερικανική λογοτεχνία να ξεπουλιέται ακολουθώντας το ρεύμα. (…)* ***Το όνομα της όμορφης ανταμοιβής μας δεν είναι το κέρδος. Το όνομά της είναι η ελευθερία****».*

---

Υ.Γ. Η Ούρσουλα Κρέμπερ Λε Γκεν προσκλήθηκε από την ανοιχτή οργανωτική συνέλευση να πάρει μέρος στο B-Fest 2017. Χάρηκε ιδιαίτερα για την πρόσκληση, αλλά την απέρριψε εξηγώντας ότι δεν είχε πια τις αντοχές ώστε να ταξιδέψει τόσες ώρες με το αεροπλάνο. Αυτός ήταν, άλλωστε, και ο λόγος για τον οποίο είχε πάψει να βγαίνει από τα γεωγραφικά όρια των Η.Π.Α. τα τελευταία χρόνια. Από όλα τα υπόλοιπα όρια του κόσμου μας είχε δραπετεύσει με επιτυχία από πολύ νωρίς.

Το παρόν κείμενο δημοσιεύεται στο τεύχος της Βαβυλωνίας #20